

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Виталий Николаевич Тодоров
докторант към катедра „Музика“
при Факултета по изкуствата -
Югозападен университет „Неофит Рилски“
на тема: **АДАптиране на националните програми по музика за
детската градина и общообразователното училище в
Република Молдова за деца и ученици с български произход**
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Рецензент: проф. д-р В. Цинандова-Харалампиева

Дисертационният труд на Виталий Николаевич Тодоров в обем от 292 стр., от които 160 стр. основен текст, 9 стр. литература и 123 стр. приложения, е посветен на актуална, значима и специфично приложима тема. Ако в миналото българските общности в чужбина бяха ограничен брой и с исторически създали се традиции при опазване на националната си идентичност, днес те са пръснати по целия свят и дейността им, в това число и образователната, тепърва се изгражда. В такъв смисъл резултатите от неговото изследване притежават възможност за принос, и приложимост не само в Република Молдова.

Първа глава от труда е представена съвременната ситуация в музикално образователната програма за предучилищна и училищна възраст в България. Накратко и информативно са представени целите, структурата и съдържанието на всеки етап от музикално-образователната документация. Не са отбелязани проблемите, които биха предположили нейното усъвършенстване, нито поглед към отхвърлени от министерството и неговите екипи учебни програми, съдържащи доста ценни и добре разработени идеи.

И тъй като в дейността си докторанта явно е приел една достойна мисия, бих му предложила да обърне внимание на някои недостатъци сега действащата програма, като например:

- твърде късното усвояване на музикална грамотност. Запознаването с музикалните знаци става във възраст, в която са свикнали да се осланят единствено на музикално-слуховата си памет и партитурата им се струва излишна.

- в областта на музикалното образование не се създават целенасочено навици за самостоятелно търсене на необходимите им знания в речници и енциклопедии, а се разчита единствено на учителя. Едновременно със своя учебник по музика, ученикът, а не само учителят, би трябвало да получава специално създаден за неговата самостоятелна подготовка речник и енциклопедия.

Според мен липсата на критичност превръща тази глава от разработката в изцяло информативна. Бих отдала това на безусловното убеждение на докторанта, че тя е, едва ли не, съвършена, а по видимите резултати, т.е. по музикалната култура на децата младежта в България, това не е така.

Втората глава е безусловно приносна. Тя би представлявала интерес за всеки, ангажиран с решаването на подобен проблем, специалист. Изложението коректно представя учебните програми по музикално възпитание в Република Молдова. Дипломантът демонстрира отлично познаване на структурата, целите и учебната документация, което би било полезно за специалистите, ангажиращи се с тяхното усъвършенстване.

Тук отново бих отбелязала една терминологична неточност. Присъствието на предметът “Музика” в учебната програма за която и да е степен има не само възпитателни, но и образователни цели. При това, макар и взаимосвързани тези две цели са различни и имат за своя крайна обща цел – създаването на музикална култура. Всяка една от тях,

образованието и възпитанието, лишена от другата може да изчерпи музикалното развитие и да го направи едностранчиво и неефективно. И тъй като съм убедена, че авторът на труда има възможности и интереси, които далеч не изчерпват постигането на научната и образователна степен “доктор”, му предлагам запознаване с тези, не само терминологични, особености.

Тази част от дисертационния труд, споделяйки дългогодишен опит, би била приносна при разработването на учебните програми и музикално възпитателна дейност в значително по-новите български общности в чужбина.

Основният принос на дисертацията, според мен, е съсредоточен в трета глава – “Адаптация на учебните програми по Музикално възпитание в Република Молдова за ученици с български произход”. Основавайки се на прецизно познаване на сега действащите учебните програми в България и Молдова, докторантът формулира и обосновава своите идеи за адаптация на съдържанието на музикалния материал в учебната програма за всяка една от възрастовите групи ученици. Тук коректно са формулирани съдържанието на учебния материал, знанията, уменията и компетенциите на учениците във всеки етап – подготвителен, както и от първи до осми клас.

За улеснение на учителите по музика дипломантът предлага колекция от над 50 народни песни с ноти и текст, както и подбор на най-ярките образци от българската музикална култура през различните епохи. Направените от докторанта проучвания, анализи и обосновани предложения биха подпомогнали компетентните органи при усъвършенстването на учебната програма по музика за учениците с българско самосъзнание в Република Молдова.

Авторефератът коректно отразява основните смислови акценти на дисертационния труд, а автосправката за приносите е убедителна.

Въз основа на посочените в становището ми достойнства на разглеждания дисертационния труд на тема “Адаптиране на националните програми по музика за детската градина и общообразователното училище в Република Молдова за деца и ученици с български произход”, убедено предлагам на научното жури да присъди на авторът му Виталий Николаевич Тодоров, научната и образователна степен “доктор”.

01.11.2014г.

София

Рецензент:

/проф. д-р В. Цинандова-Харалампиева/